

nja iz ove oblasti pravne prošlosti jugoslavenskih naroda, već i dostignuća iz više znanosti, naročito onih koje su dali povijesni znanstvenici. Lujo Margetić je i inače poznat kao istraživač koji je znatno obogatio naše povijesno i pravno-povijesno znanje iz razdoblja antike i srednjega vijeka (čuvani su njegovi doprinosi na izučavanju Vinodolskog zakona, najpoznatijega kulturno-povijesnog i pravno-povijesnog spomenika Hrvatske), pa je i sada iznio više svojih novih saznanja i razmišljanja o pojedinim zbivanjima, temama i instancijama. Hodimir Sirotković je također poznat po studijama iz pravno-povijesne i povijesne problematike, ali iz novoga doba, tako da je i više njegovih inovacija uvršteno na stranice koautorske knjige (primjer je opsežno poglavlje o vojnoj okupaciji Jugoslavije u II. svjetskom ratu i međunarodnome pravu). Iako je to u prvom redu udžbenik, autori se prema pojedinim do sada važećim stajalištima izražavaju i kritično, sugerirajući i moguća druga rješenja, putove znanstvenih saznanja do kojih se može doći samo iscrpnim istraživačkim postupcima. Pred nama skladno izrasta monumentalna građevina povijesnog razvoja državnih oblika i pravnih institucija, sa svim svojim zanimljivostima ali i otvorenim problemima, na koje će se moći sada — s ovom knjigom — lakše odgovarati. Štoviše — njezin sadržaj daje odgovore i na neka aktualna politička pitanja (samo je pitanje da li je netko nešto ikada naučio iz historije i djela njezinih znanstvenih interpretatora); jer, politička problematika puna je povijesti država i prava svakog naroda i zemlje, pa tako i jugoslavenskih naroda i Jugoslavije općenito. I na kraju: iako su knjigu napisala dva autora, pa ima i određenih različitosti — što su istakli i sami autori — tekst je lako čitljiv, nije strogo historičarski suhoparan pa je i s te strane knjiga prikladna za ruke mnogih.

Petar Strčić

ANTE SEKULIĆ: BAČKI BUNJEVCI I ŠOKCI
Zagreb, 1989, izd. Školska knjiga, 356 str. + ilustracije

Dr. Ante Sekulić, poznati proučavatelj hrvatske kulturne baštine, hrvatsku je historiografiju i povijest posebno zadužio proučavanjem prošlosti bunjevačkih Hrvata. Godine 1986. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu, kao pedesetu knjigu »Zbornika za narodni život i običaje« objavila je Sekulićev rad »Narodni život i običaji bačkih Bunjevaca«. Budući da je taj rad zasnovan na visokoj znanstvenoj razini i tiskan u relativno maloj nakladi, kako je već uobičajeno s takvim izdanjima za stručnjake, te da bi se to vrlo značajno povijesno djelo približilo široj čitalačkoj publici, posebno onima koji u sebi nose bunjevačke i šokačke korijene, autor je priredio drugo izdanje, dopunivši ga novim podacima i saznanjima, zatim je uvrstio studiju o Šokcima, te drugi kartografski i slikovni materijal.

Knjiga »Bački Bunjevci i Šokci« podijeljena je u više poglavlja u kojima je prikazan povijesni život bunjevačko-šokačkih Hrvata s obje strane današnje jugoslavensko-madžarske granice, njihovo nastojanje oko utvrđi-

vanja i očuvanja identiteta, bunjevačko-šokački narodni život, njihovi običaji, govor itd. U I. poglavlju prikazani su područje Bačke kao dio Podunavlja, zemljopisni podaci, tumačenje toponima te povijest, područje i stanovništvo Bačke. U II. pogl. govori se o Bunjevcima kao hrvatskoj narodnosnoj skupini, o imenu Bunjevac i o etnogenezi Bunjevaca, o njihovim pomicanjima i seobama pod vodstvom franjevaca. U III. pogl. govori se o Bačkim Bunjevcima, o njihovu dolasku i smještaju; u IV. o slavenskom življu u Bačkoj još u doba Kolomana, Bele IV., Ludovika IV. i Ludovika I., pa u kasnijim razdobljima sve do sredine XX. stoljeća; u V. pogl. prikazana su tri najveća naselja u kojima žive Bunjevci: Baja, Sombor i Subotica oko kojih su kao središta ostala bunjevačka naselja. U VI. pogl. prikazana su šokačka naselja u kojima žive bački Šokci: Bač, Bereg, Monoštor, Sonta, Vajska i šokačka naselja uz lijevu obalu Dunava.

U daljem dijelu teksta prikazan je govor Bačkih Bunjevaca (VII), svagdanji društveni život Bunjevaca (VIII. i IX.), imena i prezimena bačkih Bunjevaca (X), o Šokcima i njihovim osobnim i obiteljskim imenima (XI), bunjevačkoj nošnji (XII), o bunjevačkim narodnim običajima (XIII), o bunjevačkom školstvu (XIV), o književnosti podunavskih Hrvata (XV), o narodnoj književnosti i umjetnosti bunjevačkih Hrvata (XVI. i XVII).

Pri pisanju ovoga djela autor je koristio arhivsku građu, literaturu, rasprave i članke te i vlastite zabilješke. Na kraju knjige je pregled arhivske građe iz devet jugoslavenskih i mađarskih arhiva, popis literature i radova oko 200 autora, pregled hrvatskih i mađarskih časopisa, listova i novina što sve potvrđuje ozbiljnost autorova rada i znanstvenu vrijednost samoga djela. Knjiga je opremljena sažecima na engleskom i njemačkom jeziku te kazalima zemljopisnih i osobnih imena.

Iako je djelo namijenjeno prvenstveno širokom čitateljstvu, ono zahvaljujući autorovoj metodi rada, opsinjoj i kronološkoj po cjelinama, može poslužiti i svakome tko se bude više bavio proučavanjem djelomične ili cjelovite povijesti bunjevačkih i šokačkih Hrvata.

Andelko Mijatović

VICKO SOLITRO: POVIJESNI DOKUMENTI O ISTRI I DALMACIJI (PREVEO I UREDIO VLADIMIR RISMONDO)

Split 1989, str. 353

U sklopu biblioteke »Splitski književni krug« objavljen je prijevod djela »Documenti storici sull'Istria e la Dalmazia« (vol. I) Splitsanina Vicka Solitra iz 1844. godine.

U uvodnom poglavlju (str. 7—11), pogovoru i napomeni o prijevodu (str. 343—344) prevodilac i urednik V. Rismondo ukratko donosi biografiju V. Solitra (1820—1878), ukazujući napose na njegovo političko opredjeljenje i sudjelovanje u revoluciji 1848. godine u Veneciji, kada se, kao pristaša Nikole Tommasea, bori za svrgavanje austrijske vlasti i bori za obnovu nezavisne Republike sv. Marka.

FILOZOFSKI FAKULTET ZAGREB - HUMANISTIČKE I DRUŠTVENE ZNANOSTI

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
ИНСТИТУТ ХОРВАТСКОЙ ИСТОРИИ

RADOVI

VOL. 23

ZAGREB

1990.

FILOZOFSKI FAKULTET ZAGREB - HUMANISTIČKE I DRUŠTVENE ZNANOSTI

Izdavač: ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST

UREDNIČKI ODBOR

Branka BOBAN, Zagreb, Mirjana GROSS, Zagreb, Josip LUČIĆ, Zagreb, Marijan MATICKA, Zagreb, Ivan OČAK, Zagreb, Tomislav RAUKAR, Zagreb, Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Josip LUČIĆ, Zagreb

Adresa uredništva: Filozofski fakultet Zagreb — Humanističke i društvene znanosti, Zagreb, Krčka ul. 1

Časopis izlazi jednom godišnje

Izdavanje časopisa sufinancira Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SR Hrvatske - VII.

Rješenjem Republičkog komiteta za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu SR Hrvatske br. 6859/1 od 5. X. 1982. časopis »Radovi« oslobođen je plaćanja poreza na promet proizvoda.

Časopis je registriran u Republičkom komitetu za informacije SR Hrvatske pod br. UP-547/2 — 84 — 1984.